Lietas arhīva Nr. A42-00211-18/34
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:1018.A420164017.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018. gada 18. oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L. Apšeniece,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, pārstāvim /pers. B/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts zemes dienesta pārstāvim Arnim Bušmanim,
trešo personu /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/, /pers. L/, /pers. M/, /pers. N/, /pers. O/, /pers. P/, /pers. R/, /pers. S/, /pers. T/, /pers. U/, /pers. V/, /pers. Z/, /pers. A0/, /pers. AA/ un /pers. AB/ pārstāvim /pers. AC/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par Valsts zemes dienesta faktiskās rīcības, dzēšot no Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrētā nekustamā īpašuma /adrese A/ sastāva būvi ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu Valsts zemes dienestam veikt kadastra datu aktualizāciju, nekustamā īpašuma /adrese A/ sastāvā reģistrējot būvi ar kadastra apzīmējumu /numurs A/atbilstoši aktuālajiem Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas datiem.

Aprakstošā daļa

[1] Līdz 2015. gada 7. maijam būve ar kadastra apzīmējumu /numurs A/(turpmāk – šķūnis) Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk – kadastra sistēma) bija reģistrēta pieteicējam /pers. A/ piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/ (turpmāk – /adrese A/) sastāvā, kad Valsts zemes dienests (turpmāk – dienests vai atbildētājs) to reģistrēja nekustamā īpašuma /adrese C/ (turpmāk – /adrese C/) sastāvā. Uz pieteicēja iesnieguma pamata 2016. gada 5. februārī dienests šķūni reģistrēja atpakaļ /adrese A/ sastāvā. 2016. gada 12. maijā dienests dzēsa no kadastra sistēmas ierakstus par šķūņa piederību kādam no nekustamajiem īpašumiem. 2016. gada 20. oktobrī pieteicējs vērsās dienestā ar lūgumu reģistrēt šķūni kadastra sistēmā /adrese A/ sastāvā.
Dienesta ģenerāldirektora vietnieks kadastra jautājumos 2016. gada 23. novembrī sniedza pieteicējam atbildi Nr. 2-09/2486, ka dienesta rīcībā nav pietiekama informācija par šķūņa iegūšanu īpašumā. Ievērojot to, ka šķūnis zemesgrāmatā ir reģistrēts divu nekustamo īpašumu sastāvā, tā piederība kadastra sistēmā tika reģistrēta gan pieteicējam, gan /adrese C/ dzīvokļu īpašumu 23 īpašniekiem (turpmāk – trešās personas). Tā kā vienu un to pašu būvi kadastra sistēmā nav iespējams reģistrēt divu atsevišķu nekustamo īpašumu sastāvos, tad 2016. gada 12. maijā kadastra dati par šķūni tika sakārtoti, šķūni neiekļaujot neviena nekustamā īpašuma sastāvā un domājamās daļas no šķūņa reģistrējot visiem zemesgrāmatā ierakstītajiem īpašniekiem kā tiesiskajiem valdītājiem, jo kā īpašniekus tos tehniski nav iespējams reģistrēt. Šī nestandarta situācija sākotnēji ir risināma civiltiesiskā kārtībā. Līdz ar to kadastra sistēmā reģistrētie dati par šķūni šobrīd nav aktualizējami. Kadastra datus par šķūņa piederību dienests aktualizēs pēc attiecīgu grozījumu veikšanas zemesgrāmatā.

[2] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par dienesta faktisko rīcību, norādot, ka dienestam primāri bija jāievēro zemesgrāmatas dati, nevis vairākas reizes pēc personu vēstulēm vai telefona zvaniem jāgroza ieraksti kadastra sistēmā. Datus kadastra sistēmā dienests varēja aktualizēt vienīgi uz tiesas sprieduma pamata. Līdz ar to 2015. gada 7. maijā dienests prettiesiski kadastra sistēmā dzēsa šķūni no /adrese A/ sastāva, jo zemesgrāmatā šķūnis /adrese A/ sastāvā ir reģistrēts kopš 1994. gada.

[3] Rakstveida paskaidrojumā atbildētājs pieteikumu neatzīst, norādot, ka, reģistrējot šķūni viena nekustamā īpašuma sastāvā, tiktu pārkāpts vienlīdzības princips un kadastra sistēmas dati būtu pretrunā ierakstiem zemesgrāmatā.

[4] Trešās personas rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikums nav pamatots, jo tās šķūni ir ieguvušas tiesiski, līdz ar to pieteicēja īpašuma tiesībām uz šķūni nav lielākas priekšrocības. Visiem ir jārespektē ieraksti zemesgrāmatā. Kamēr trešo personu īpašuma tiesības uz šķūni zemesgrāmatā nav dzēstas, nevienam nav pamata tās apšaubīt.

[5] Jautājumā par to, vai lietā ir ievērota iepriekšējā ārpustiesas izskatīšanas kārtība, administratīvā procesa dalībnieki pauda šādu viedokli.
[5.1] Pieteicējs norādīja, ka lietas iepriekšējā ārpustiesas izskatīšanas kārtība ir ievērota, jo ar sūdzību par dienesta faktisko rīcību pie dienesta ģenerāldirektora viņš vērsās divas reizes, bet atbildi sniedza dienesta ģenerāldirektora vietnieks kadastra jautājumos.
[5.2] Atbildētājs paskaidroja, ka pieteicējs ir ievērojis lietas iepriekšējo ārpustiesas izskatīšanas kārtību, jo 2016. gada 23. novembra atbildi Nr. 2-09/2486 dienesta ģenerāldirektora vietnieks kadastra jautājumos parakstīja kā dienesta ģenerāldirektora pilnvarota persona. Šajā atbildē dienests kā augstāka iestāde izvērtēja dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas 2016. gada 12. maija faktisko rīcību.
[5.3] Trešo personu ieskatā pieteicējs nav ievērojis lietas iepriekšējo ārpustiesas izskatīšanas kārtību, tāpēc pieteikums ir atstājams bez izskatīšanas.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs un viņa pārstāvis uzturēja pieteikumu.
Atbildētāja un trešo personu pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[7] No dienesta ģenerāldirektora vietnieka kadastra jautājumos 2016. gada 23. novembra atbildes Nr. 2-09/2486 (*lietas 27. lapa*) izriet, ka dienests ir pārbaudījis dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas 2016. gada 12. maija rīcību, sakārtojot kadastra datus par šķūni tā, ka tas nav iekļauts neviena nekustamā īpašuma sastāvā un domājamās daļas no šķūņa reģistrējot visiem zemesgrāmatā ierakstītajiem īpašniekiem kā tiesiskajiem valdītājiem. Atbilstoši dienesta ģenerāldirektora 2016. gada 29. augusta pilnvarā (*lietas 139. lapa*) ietvertajam dienesta ģenerāldirektora vietniekam kadastra jautājumos izdotajam pilnvarojumam tiesa secina, ka pieteicējs ir ievērojis lietas iepriekšējo ārpustiesas izskatīšanas kārtību un pieteikums ir izvērtējams pēc būtības.

[8] Pieteicēja mērķis, vēršoties dienestā un tiesā, ir sakārtot kadastra datus kadastra sistēmā atbilstoši tai situācijai, kāda pastāvēja līdz 2015. gada 7. maijam, kad šķūnis kadastra sistēmā bija reģistrēts pieteicējam piederošā nekustamā īpašuma sastāvā.

Pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus un novērtējusi procesa dalībnieku argumentus, tiesa atzīst, ka pieteikums ir pamatots.

[9] Lietā nav strīda un no /adrese A/ inventarizācijas lietas (*lietas 102.–110. lapa*) izriet, ka uz zemes gabala atrodas šķūnis, kas apzīmēts ar literu Nr. 9, kurš atbilstoši pārejas tabulai ieguva kadastra apzīmējumu /numurs C/.

Ieraksti valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā Alūksnes pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs D/par /adrese A/ liecina, ka sākotnēji 1994. gada 16. decembrī nekustamā īpašuma sastāvā bija reģistrēts zemesgabals, uz kura atrodas mājīpašums – divas dzīvojamās ēkas pēc adreses /adrese D/ un viena dzīvojamā ēka pēc adreses /adrese A/, kā arī astoņas saimniecības ēkas. 1999. gada 11. augustā reģistrēta zemes gabala /adrese D/, divu dzīvojamo ēku un četru palīgēku (liters Nr. 4, 5, 6, 8) atdalīšana. Tātad šķūnis palika /adrese A/ sastāvā, kā tas sākotnēji 1994. gada 16. decembrī tika reģistrēts. Nekādas izmaiņas attiecībā par šķūņa piederību /adrese A/ sastāvam kopš tā sākotnējās reģistrācijas zemesgrāmatā nav notikušas.

Ieraksti valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā Alūksnes pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs E/par /adrese C/ liecina, ka 1999. gada 10. maijā nekustamā īpašuma sastāvs norādīts: trīs stāvu dzīvojamā ēka ar 24 dzīvokļu īpašumiem un palīgēka (Nr. /numurs C/). Tātad, sākotnēji /adrese C/ ierakstot zemesgrāmatā, šķūnis tika reģistrēts arī šī nekustamā īpašuma sastāvā. Taču 2001. gada 8. jūnijā ieraksts par nekustamā īpašuma sastāvu tika grozīts, norādot, ka tajā ietilpst tikai trīs stāvu dzīvojamā ēka ar 24 dzīvokļu īpašumiem. Tātad kopš 2001. gada 8. jūnija šķūnis vairs nav reģistrēts /adrese C/ sastāvā.

Pie šādiem apstākļiem tiesa uzskata, ka dienests nepamatoti norāda uz to, ka ieraksti zemesgrāmatā liecina par šķūņa piederību diviem atsevišķiem nekustamajiem īpašumiem.

[10] Atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 93. pantam, ja dienests konstatē kadastra datu neatbilstību dokumentiem, uz kuru pamata kadastra dati reģistrēti vai aktualizēti, tas normatīvajos aktos noteiktajā termiņā izlabo kļūdainos kadastra datus, tos aktualizējot, un sedz ar to saistītos izdevumus. No minētā tiesiskā regulējuma tiesa secina, ka dienestam ir tiesības labot kadastra datus pēc savas iniciatīvas tikai tad, ja ir konstatēta kadastra datu neatbilstība dokumentiem, uz kuru pamata kadastra dati reģistrēti.

2016. gada 12. maija faktisko rīcību, aktualizējot kadastra datus, dienests pamato ar Ministru kabineta 2012. gada 10. aprīļa noteikumu Nr. 263 "Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi" (turpmāk – noteikumi) 100.1. apakšpunktu. Atbilstoši šai tiesību normai kadastra informācijas sistēmā aktualizē nekustamā īpašuma un dzīvokļa īpašuma datus atbilstoši Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas datiem – nekustamā īpašuma nodalījuma numuru, sastāvu un īpašnieku.

Ievērojot iepriekš konstatētos apstākļus par Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā reģistrētajiem datiem, tiesa atzīst, ka dienestam nebija tiesisks pamats apšaubīt šķūņa piederību pieteicējam kā /adrese A/ īpašniekam. Līdz ar to arī nebija pamats kadastra sistēmā pieteicēju reģistrēt kā šķūņa tiesisko valdītāju, jo nekas neliecina par to, ka būtu mainījies tiesiskais pamats, uz kura šie dati sākumā bija reģistrēti, proti, ieraksti Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā par pieteicēja īpašuma tiesībām uz šķūni nav mainījušies kopš 1994. gada 16. decembra.

Turklāt vispārīgais kadastra datu aktualizācijas priekšnoteikums ir definēts noteikumu 65. punktā un paredz, ka kadastra datus aktualizē, ja mainīts nekustamā īpašuma sastāvs, kadastra objektu raksturojošie dati vai personas dati. Konkrētajā gadījumā tiesa nesaskata, ka būtu iestājies kāds no minētajiem priekšnoteikumiem, uz kuru pamata dienestam būtu bijusi nepieciešamība veikt /adrese A/ kadastra datu aktualizāciju.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst par prettiesisku dienesta faktisko rīcību, kadastra sistēmā dzēšot no /adrese A/ sastāva šķūni un ierakstot pieteicēju par tā tiesisko valdītāju. Dienestam ir pienākums atjaunot kadastra datus atbilstoši Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas datiem par /adrese A/, norādot pieteicēju kā šķūņa īpašnieku, nevis tiesisko valdītāju.

[11] Vienlaikus tiesa pārliecinās, ka /adrese C/ sastāvā esošās dzīvojamās ēkas 24 dzīvokļiem laikā no 1999. līdz 2010. gadam ir atvērti savi zemesgrāmatas nodalījumi un, izņemot dzīvokli Nr. 14, kuram nodalījums ir atvērts pēdējam, visiem pārējiem dzīvokļu īpašumiem norādīts, ka nekustamā īpašuma sastāvā ietilpst dzīvokļa īpašums un pie tā piederošā kopīpašuma domājamā daļa no daudzdzīvokļu mājas un palīgēkas. Tā kā /adrese C/ sastāvā vienīgi šķūnis ir bijis reģistrēts kā īpašuma sastāvā ietilpstoša palīgēka, nav šaubu, ka dzīvokļu īpašumu sastāvā norādītā palīgēka ir identificējama kā šķūnis.

Lai arī tiesa atzīst par pareizu dienesta norādi, ka šādi Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas dati ir pretrunīgi un pieteicējam un trešajām personām civiltiesiskā kārtībā ir jārisina strīds par zemesgrāmatas ierakstu atbilstību, tomēr, konstatējot šādu apstākļu pastāvēšanu, dienestam nebija tiesisks pamats dzēst šķūni no /adrese A/ sastāva un ierakstīt pieteicēju par tā tiesisko valdītāju, jo, kā jau tiesa iepriekš norādīja, Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas dati par /adrese A/ nevienā brīdī nebija mainījušies. Turklāt šādu apstākļu kopums norāda uz to, ka dienests ir izdarījis nepareizu secinājumu – ka šķūnis ir reģistrēts divu nekustamo īpašumu sastāvos. Šķūnis zemesgrāmatā nav reģistrēts /adrese C/ sastāvā, bet gan 23 dzīvokļu īpašumu sastāvos.

Atbilstoši noteikumu 54. punktam nekustamam īpašumam kadastra sistēmā var reģistrēt vairākas personas ar atšķirīgiem īpašuma tiesību statusiem. Tātad, ja dienests uzskatīja, ka tā kompetencē ir novērst pretrunas kadastra sistēmā un vēlējās veikt kadastra datu aktualizāciju, tad tam bija vēsturiski jāizanalizē Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas dati par šķūņa piederību. Tiesas ieskatā zemesgrāmatas dati liecina, ka, 2001. gada 8. jūnijā grozot ierakstu par /adrese C/ nekustamā īpašuma sastāvu, kļūdainu apsvērumu dēļ attiecīgi grozījumi nav veikti arī dzīvokļa īpašumiem atvērtajos nodalījumos un, tikai atverot nodalījumu dzīvoklim Nr. 14, šis fakts ir konstatēts un kļūdas turpināšanās novērsta.

Vienlaikus tiesa norāda, ka tās kompetencē neietilpst izvērtēt, cik tiesisks un pamatots ir bijis zemesgrāmatas tiesneša 2001. gada 8. jūnija lēmums grozīt /adrese C/ nekustamā īpašuma sastāvu uz 2001. gada 5. maija dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas izziņas (*lietas 144. lapa*) pamata. Šāda kompetence nav arī dienestam. Līdz ar to ir jāievēro Zemesgrāmatu likuma 1. pantā ietvertais vispārīgais princips par zemesgrāmatu ierakstu publisko ticamību.

Taču jebkurā gadījumā šiem tiesas apsvērumiem ir tikai ieteikuma raksturs, jo uz strīda izšķiršanu prasījuma robežās tiem nav nekādas ietekmes.

[12] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Ministru kabineta 2013. gada 12. februāra noteikumu Nr. 85 "Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13. punkts noteic, ka valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc tiesas nolēmuma stāšanās spēkā no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Tā kā pieteikums ir apmierināms, dienestam no sava budžeta līdzekļiem jāatlīdzina pieteicējam viņa samaksātās valsts nodeva 28,46 *euro* (*lietas 8. lapa*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, 246.–251. pantu, 255. panta pirmo un trešo daļu, 289.–291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā apmierināt /pers. A/ pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Valsts zemes dienesta faktisko rīcību, dzēšot no Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrētā nekustamā īpašuma /adrese A/ sastāva būvi ar kadastra apzīmējumu /numurs A/.

Uzlikt pienākumu Valsts zemes dienestam viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža atjaunot Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā datus, reģistrējot būvi ar kadastra apzīmējumu /numurs A/nekustamā īpašuma /adrese A/ sastāvā un /pers. A/ par šīs būves īpašnieku.

Piespriest no Valsts zemes dienesta par labu /pers. A/ (personas kods /personas kods/) samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L. Apšeniece